

Rozwój sektora FinTech w Polsce z perspektywy nadzoru finansowego - prace Zespołu roboczego ds. rozwoju innowacji finansowych (FinTech)

Tomasz Piwowarski
**Dyrektor Departamentu Inspekcji Bankowych, Instytucji
Płatniczych i Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych**

Warszawa, 6 października 2017 r.

FinTech - definicja

FinTech (z ang. Financial Technology) – innowacyjne usługi finansowe oparte na technologii informacyjnej (IT).

Do sektora FinTech zalicza się m.in. innowacyjne podmioty regulowane (np. banki, zakłady ubezpieczeń, instytucje płatnicze, firmy inwestycyjne) oraz podmioty nieregulowane (często startupy zaczynające dopiero swoją działalność).

Główne obszary FinTech w Polsce

- **Płatności elektroniczne** (np. płatności mobilne, płatności zbliżeniowe, portfele elektroniczne, przelewy ekspresowe, agregatorzy płatności)
- **Handel algorytmiczny** (forma automatycznego zawierania transakcji giełdowych aktywów po wystąpieniu określonych warunków rynkowych)
- **Automatyczne doradztwo** (inaczej robo-advisors - forma automatycznego doradztwa finansowego wykorzystywana na rynku inwestycyjnych, pożyczek i ubezpieczeń)
- **Wymiana walut i pożyczki oferowane w Internecie**
- **Crowdfunding** (pozyskiwanie kapitału od internautów, w tym pożyczki społecznościowe)
- **InsurTech** (technologie usprawniające branżę ubezpieczeniową, np. telematyka)
- **Blockchain** (bezpieczny transfer wartości (aktywów) w internecie)
- **Cloud Computing** (usługi przetwarzania w chmurze)
- **BigData** (analiza dużych zbiorów danych w celu oferowania usług)
- **Technologie biometryczne** (np. identyfikacja tożsamości klienta na podstawie odcisku palca z wykorzystaniem czytnika linii papilarnych, wideoweryfikacja)
- **Tokenizacja** (zastąpienie numeru karty płatniczej specjalnym ciągiem cyfr, tzw. tokenem)

Zespół roboczy ds. rozwoju innowacji finansowych (FinTech) - wprowadzenie

Data rozpoczęcia prac: 13 stycznia 2017 r. (pierwsze spotkanie)

Cel Zespołu: Zidentyfikowanie barier natury prawnej, regulacyjnej i nadzorczej dla rozwoju sektora FinTech oraz przygotowanie propozycji sposobów ich eliminacji

Wynik końcowy: Raport zawierający propozycje rozwiązań oraz rekomendacje dalszych działań po stronie właściwych organów i podmiotów (planowana publikacja - 17 listopada 2017 r.)

Prace Zespołu relacjonowane były na stronie internetowej KNF.

Zespół roboczy ds. rozwoju innowacji finansowych (FinTech) – uczestnicy prac

W pracach Zespołu uczestniczyły 22 instytucje:

- Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
- Ministerstwo Finansów
- Ministerstwa Rozwoju
- Ministerstwo Cyfryzacji
- Narodowy Bank Polski
- Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
- instytucje reprezentujące podmioty rynkowe (ZBP, RBD, KZBS, KSKOK, PONIP, IDM, PIU, IZFiA, SEG, GPW, KDPW, FinTech Poland, KPI, KPF, KIR)

Koordynator Zespołu: Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

Identyfikacja barier dla rozwoju sektora FinTech w Polsce w ramach prac Zespołu

11 instytucji reprezentujących podmioty rynkowe zgłosiło **ponad 100** barier dla rozwoju sektora FinTech, które były materiałem wyjściowym do dalszych prac Zespołu.

Część analizowanych barier, ze względu na podobny charakter, uległa połączeniu, w wyniku czego łączna liczba analizowanych barier wyniosła **85**.

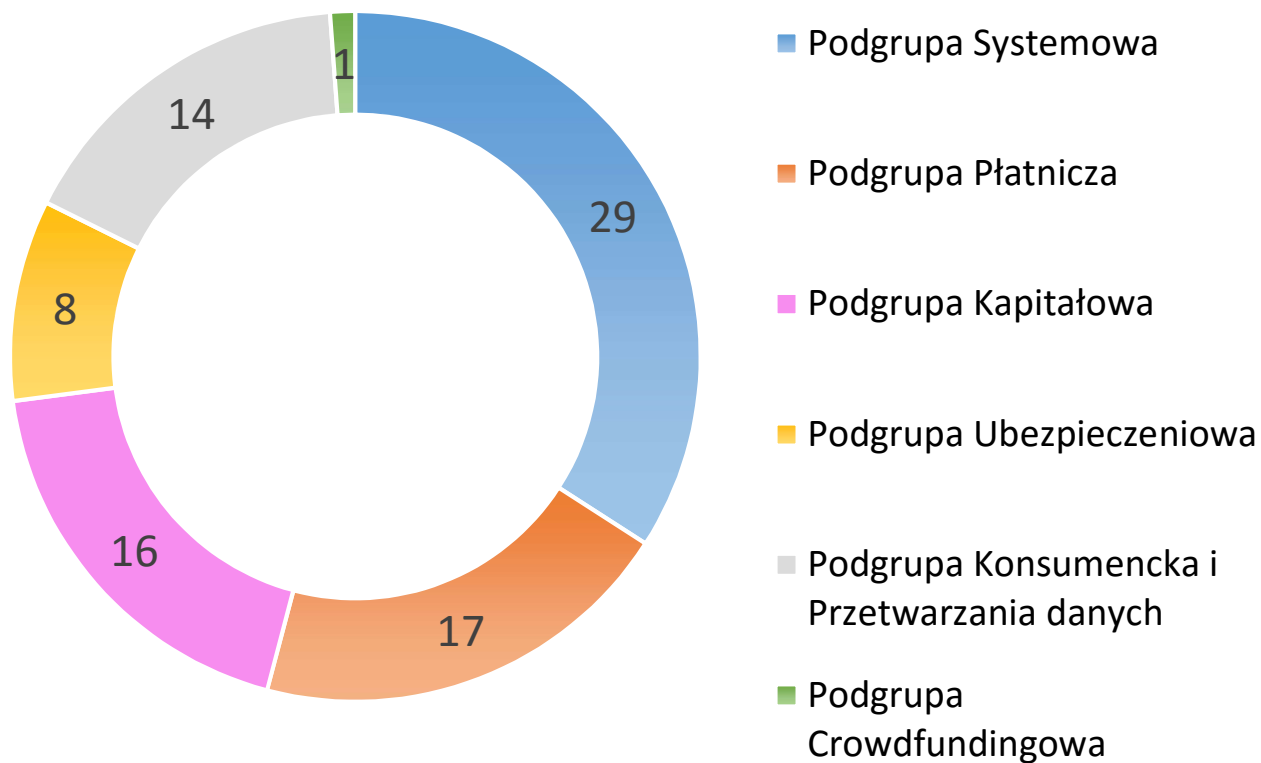
Formuła prac Zespołu

Z uwagi na szeroki zakres tematyczny zidentyfikowanych barier dla rozwoju sektora FinTech w ramach prac Zespołu wyodrębniono 6 podgrup roboczych:

- 1) Podgrupa Systemowa
- 2) Podgrupa Płatnicza
- 3) Podgrupa Kapitałowa
- 4) Podgrupa Ubezpieczeniowa
- 5) Podgrupa Konsumencka i Przetwarzania danych
- 6) Podgrupa Crowdfundingowa

W siedzibie UKNF odbyło się łącznie 31 spotkań roboczych w ramach prac Zespołu, które prowadzone były również w trybie korespondencji mailowej.

Liczba barier analizowanych w poszczególnych podgrupach roboczych

Secure FinTech

Prace Zespołu koncentrowały się na obszarach, które mają bezpośredni wpływ na wzrost innowacyjności, z równoczesnym zachowaniem **bezpieczeństwa** oferowanych usług, tak aby nie podważyć zaufania klientów do rynku finansowego.

➤ **Wspieranie innowacji finansowych jako jeden z celów nadzoru**

W toku prac Zespołu przedstawiciele uczestników rynku wskazali, że rozszerzenie ustawowych celów nadzoru finansowego o wspieranie rozwoju innowacyjności sektora może stanowić podstawę do proaktywnych działań nadzoru i dalszego rozwoju rynku finansowego w Polsce.

- ✓ Ministerstwo Finansów zaproponowało zmianę ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym mającej na celu rozszerzenie zadań KNF w zakresie wsparcia rozwoju innowacji finansowych

➤ **Wydawanie wiążących stanowisk przez organ nadzoru, brak pewności prawnej w zakresie innowacji finansowych**

Wyniki prac Zespołu pokazują, że największym problemem hamującym rozwój innowacji finansowych w Polsce jest brak pewności prawnej - podmioty rynkowe chcą precyzyjnie wiedzieć jakie przepisy mają zastosowanie w zakresie innowacyjnych rozwiązań.

- ✓ UKNF utworzył dedykowaną podstronę internetową KNF poświęconą obszarowi FinTech, zawierającą opisy głównych obszarów innowacji finansowych wraz z listą stanowisk nadzoru, obowiązujących regulacji oraz najczęściej zadawanych pytań i odpowiedzi (Q&A)

https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/fin_tech

➤ **Potrzeba efektywnego dialogu z organem nadzoru**

W toku prac Zespołu przedstawiciele uczestników rynku wskazali na potrzebę prowadzenia przez nadzór bardziej efektywnego dialogu z sektorem FinTech w celu wymiany poglądów i opinii w obszarze innowacji finansowych oraz prezentowania oczekiwań nadzorczych w tym zakresie.

- ✓ UKNF finalizuje prace w zakresie powołania w strukturach nadzoru komórki organizacyjnej ds. rozwoju innowacji finansowych (FinTech) odpowiedzialnej m.in. za koordynację spraw prowadzonych w UKNF w zakresie innowacji finansowych oraz prowadzenie dialogu z uczestnikami rynku z sektora FinTech

- **Zapewnienie przyjaznego środowiska prawno-organizacyjnego w celu testowania innowacyjnych usług finansowych (utworzenie tzw. piaskownicy regulacyjnej)**

Innovation Hub - procedura informacyjno-szkoleniowa, w ramach której specjalny zespół pracowników nadzoru podejmuje działania informacyjne z obszaru regulacyjno-prawnego dla podmiotów sektora FinTech (punkt kontaktowy z uczestnikami rynku).

Piaskownica regulacyjna (tzw. Regulatory Sandbox) - bardziej zaawansowana forma wsparcia sektora FinTech polegająca na zapewnieniu „bezpiecznej przestrzeni”, w ramach której uczestnicy rynku mogą w ograniczonym czasowo i przedmiotowo zakresie testować swoje innowacyjne rozwiązania, produkty lub usługi finansowe z udziałem grupy klientów.

- ✓ UKNF planuje wdrożenie koncepcji Innovation Hub poprzez dedykowaną komórkę organizacyjną ds. rozwoju innowacji finansowych (FinTech). Na dalszym etapie zostanie rozważone stworzenie piaskownicy regulacyjnej.

➤ **Długość trwania postępowań prowadzonych przez nadzór oraz ich formalizacja**

W trakcie prac Zespołu przedstawiciele uczestników rynku wskazali, że jedną z głównych barier od strony regulacyjnej i nadzorczej dla rozwoju sektora FinTech w Polsce jest długość i zawartość postępowań w zakresie uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności licencjonowanej.

- ✓ UKNF opracował szczegółowe opisy procesów licencyjnych i rejestrowych (w tym utworzył na podstronie internetowej KNF dotyczące FinTech odpowiednie odnośniki do przygotowanych opisów)
- ✓ Ministerstwo Finansów wprowadziło w projekcie nowelizacji ustawy o usługach płatniczych (w ramach implementacji PSD2) przepisy umożliwiające funkcjonowanie w Polsce tzw. małych instytucji płatniczych z uproszczonym trybem rejestracji

➤ **Problemy wynikające z restrykcyjnych przepisów dotyczących outsourcingu**

W trakcie prac Zespołu przedstawiciele uczestników rynku wskazali, że niektóre przepisy dotyczące outsourcingu są zbyt restrykcyjne i hamują rozwój innowacji, w szczególności dotyczące braku możliwości ograniczenia odpowiedzialności dostawcy usług wobec zleceniodawcy (podmiotu nadzorowanego) lub stosowania podoutsourcingu.

- ✓ W toku prac Zespołu przeprowadzono analizę przepisów o outsourcingu stosowanych w nadzorowanych sektorach rynku finansowego i podjęto decyzję o ich modyfikacji z uwagi na brak analogicznych uregulowań w innych krajach europejskich i na świecie, jak również utrudnioną współpracę podmiotów nadzorowanych z dostawcami usług

➤ **Brak strategii działań na rzecz wspierania w Polsce rozwoju innowacji finansowych**

W ramach prac Zespołu przedstawiciele uczestników rynku wskazali, że w odróżnieniu od wielu innych krajów, Polska nie posiada spójnej strategii wspierania rynku innowacji finansowych, co powoduje pogorszenie jej pozycji konkurencyjnej na arenie międzynarodowej.

- ✓ Zespół ustalił, że należy ustalić priorytety działań w sektorze FinTech, rozpoznać atuty polskiej gospodarki (np. silna branża IT) i stworzyć systemowe rozwiązania wspierające realizację strategii.

➤ **Wykorzystywanie usług przetwarzania w chmurze (Cloud Computing) w działalności biznesowej**

W ramach prac Zespołu przedstawiciele uczestników rynku wskazali, że w celu zapewnienia rozwoju innowacji finansowych niezbędne jest umożliwienie korzystania przez podmioty nadzorowane z usług przetwarzania w chmurze (Cloud Computing) jako rozwiązania bezpieczniejszego, tańszego i gwarantującego większą dostępność dla klientów i odbiorców usług.

- ✓ UKNF finalizuje prace nad przygotowaniem stanowiska w sprawie stosowania rozwiązań Cloud Computing przez podmioty nadzorowane

➤ **Zamiana dokumentów w formie papierowej na ich odpowiedniki cyfrowe**

W ramach prac Zespołu przedstawiciele uczestników rynku wskazali, że kluczowym czynnikiem mającym wpływ na rozwój innowacji finansowych w Polsce jest możliwość zamiany dokumentów papierowych na ich odpowiedniki cyfrowe. Aspekt ten jest szczególnie istotny dla podmiotów działających wyłącznie w środowisku internetowym.

- ✓ W toku prac Zespołu wypracowano propozycje legislacyjne, które umożliwią instytucjom finansowym większą swobodę działania poprzez kanały elektroniczne

➤ Ograniczony dostęp instytucji finansowych do danych przetwarzanych w rejestrach publicznych

W toku prac Zespołu przedstawiciele uczestników rynku wskazali, że zasadne byłoby wprowadzenie zmian w zakresie zasad udostępniania danych przetwarzanych w rejestrach publicznych (m.in. **PESEL, RDO, CEPIK, NIP, REGON, NFZ, ZUS, KRUS, PIP**), tak aby dane te mogły być w większym stopniu dostępne i wykorzystywane w ramach świadczenia innowacyjnych usług przez podmioty sektora innowacji finansowych.

W opinii uczestników rynku szerszy dostęp instytucji finansowych do określonych publicznych baz danych oraz zmiana trybu pozyskiwania tychże danych (z zachowaniem zasad prawidłowego ich przetwarzania) może przyczynić się do usprawnienia procesów biznesowych oraz zwiększyć skuteczność identyfikacji i weryfikacji klientów.

➤ Zakaz dalszego powierzania tajemnicy ubezpieczeniowej w outsourcowanych usługach IT

W toku prac Zespołu przedstawiciele uczestników rynku wskazali, że brak możliwości powierzania tajemnicy ubezpieczeniowej w ramach podoutsourcingu stwarza istotne bariery dla rozwoju innowacyjnych usług, w szczególności przy wykorzystaniu rozwiązań Cloud Computing.

- ✓ Zespół uznał za zasadne zniesienie ograniczenia w przekazywaniu tajemnicy ubezpieczeniowej w ramach podoutsourcingu. Zwrócono uwagę, że praktyka taka jest możliwa w stosunku do danych osobowych, które stanowią znaczną część tajemnicy ubezpieczeniowej.

Polska jako regionalne centrum innowacji finansowej (FinTech Hub)

Rozwój sektora FinTech ma zasadnicze znaczenie dla polskiego rynku finansowego i całej gospodarki. Polska jest doskonale sprofilowana, aby stać się jednym z kluczowych ośrodków innowacji finansowej w Europie.

Głównymi atutami Polski jako regionalnego centrum innowacji finansowej są:

- ✓ Konkurencyjny i innowacyjny sektor finansowy
- ✓ Wielkość rynku i dostęp do innych rynków (paszport europejski)
- ✓ Dobrze rozwinięta współpraca pomiędzy bankami oraz innymi instytucjami finansowymi (np. w zakresie usług płatniczych)
- ✓ Otwartość klientów na innowacje finansowe
- ✓ Wykwalifikowane zasoby kadrowe (zwłaszcza w obszarze IT)
- ✓ Relatywnie niskie koszty zatrudnienia (w porównaniu do innych państw UE)
- ✓ Unikatowy mikroklimat gospodarczy sprzyjający innowacjom finansowym, zachowujący równowagę między wartością a bezpieczeństwem